GE-HÅNDBOKA · DOKUMENT · 2.10 YTRE MILJØ

Miljøaspekter

Dokumentnr.	GE-2.10-02 D
Type	Dokument
Kapittel	2.10 Ytre miljø
Gjelder for	HMS- og kvalitetsleder og andre som deltar i den årlige miljøkartleggingen
Revisjon / dato	Rev. 01 · Utkast
Utarbeidet av	HMS- og kvalitetsleder
Godkjent av	Daglig leder
Krav og grunnlag	ISO 14001 6.1.2; ISO 14001 6.1.4; ISO 14001 6.2
Erstatter	SmartDok 0210-002 D

1. Formål og omfang

Dokumentet skal gi oversikt over forhold ved driften vår som påvirker det ytre miljøet. Det beskriver den generelle metoden for å finne og vurdere miljøaspekter, og inneholder MEF-malen med eksempler på aktiviteter, aspekter og påvirkninger. Listen er eksempler og må tilpasses Gjerdalens aktiviteter.

Dokumentet brukes som verktøy i den årlige miljøkartleggingen, se **GE-2.10-01 R** Miljøkartlegging.

2. Forholdet til GE-2.10-10 D Miljøaspekter i bedrift

De to dokumentene har ulikt formål:

Dokument	Hva det er	Når det brukes
GE-2.10-02 D Miljøaspekter (dette dokumentet)	Generell metode og MEF-mal med eksempler. Endres sjelden.	Som hjelp og sjekkliste når aspektene skal finnes og beskrives.
GE-2.10-10 D Miljøaspekter i bedrift	Gjerdalens egen vurdering av miljøaspektene, med karakter 1–5, tiltak i dag og nye tiltak.	Oppdateres ved hver miljøkartlegging og er grunnlaget for miljømål og handlingsplan.

Finner vi nye aspekter med hjelp av eksemplene her, føres de inn og vurderes i **GE-2.10-10 D**.

3. Slik finner vi miljøaspektene

For hver aktivitet eller prosess spør vi:

1. **Aktivitet:** Hva gjør vi? For eksempel bilkjøring, graving, lasting og lossing, lagring av avfall eller kjøp av maskiner.
2. **Aspekt:** Hvilken del av aktiviteten kan påvirke miljøet? For eksempel dieselforbruk, støy, søl eller lagringssted.
3. **Påvirkning:** Hva blir følgen for miljøet? For eksempel klimagassutslipp, forurensning av jord og vann, ulemper for naboer eller tap av natur.

Vi vurderer aspektene i tre situasjoner:

- **normal drift**, det vi gjør hver dag,
- **unormale forhold**, for eksempel oppstart, flytting av rigg, glatt føre og sterk vind,
- **uhell og nødsituasjoner**, for eksempel lekkasje fra tank eller maskin, brann og trafikkulykker med last.

Vi tar også med et livsløpsperspektiv der vi kan påvirke det: hva vi kjøper inn (maskiner, materialer, kjemikalier), hvor lenge vi bruker det, og hvordan det avhendes. Se **GE-1.04-01 R** Innkjøpsrutine.

4. Vurdering av miljøaspektene

Hvert aspekt får en karakter etter samme skala som i **GE-2.10-10 D**:

Karakter	Betydning
1	Ubetydelig
2	Liten
3	Middels
4	Stor
5	Katastrofal

Ved vurderingen tar vi hensyn til

- hvor alvorlig påvirkningen kan bli for luft, jord, vann, naturmangfold, klima, naboer og lokalmiljø,
- hvor ofte aktiviteten skjer, eller hvor sannsynlig en hendelse er,
- omfang og mengde (forbruk, utslipp, avfall),
- krav i lov, forskrift, tillatelser og kontrakter,
- hvor mye vi selv kan styre eller påvirke aspektet,
- tidligere hendelser, avvik og klager.

Et aspekt er **vesentlig** når påvirkningen vurderes som stor, når det finnes særskilte krav fra lov, forskrift eller byggherre, eller når tidligere hendelser tilsier særskilt oppfølging. Vesentlige aspekter skal ha tiltak, og vurderes for miljømål i **GE-1.02-24 D** Mål og handlingsplan (målstyring).

5. Eksempler på aktiviteter, aspekter og påvirkninger (MEF-mal)

5.1 Transport og maskiner

Aktivitet	Aspekt	Påvirkning
Bilkjøring	Dieselforbruk (avgasser CO■ og NOx)	Ikke fornybar ressurs. Forurensning, bidrar til drivhuseffekt.
	Støy	Ubehag for mennesker og dyr.
	Ulykker	Utslipp av drivstoff, olje eller avfall vi transporterer.
Lasting og lossing av avfall (bruk av dieseldrevne maskiner og hjullastere)	Dieselforbruk (avgasser CO■ og NOx)	Ikke fornybar ressurs. Forurensning, bidrar til drivhuseffekt.
	Støy	Ubehag for mennesker og dyr.
	Ulykker	Utslipp av drivstoff, olje eller avfall vi transporterer.
	Glatt føre	Kan gi ulykker med påvirkningene over.
	Sterk vind	Kan gi flygeavfall som forurenser og skjemmer.
	Søl og rot ved omlasting	Kan gi flygeavfall som forurenser og skjemmer.

5.2 Avfall

Aktivitet	Aspekt	Påvirkning
Håndtering og sortering av avfall	Sorteringsgrad	Sorteringsrekkefølge: 1. materialgjenvinning, 2. energigjenvinning, 3. deponi.
	Diesel- og oljeforbruk	Ikke fornybar ressurs.

Aktivitet	Aspekt	Påvirkning
Lagring av avfall	Lagringssted	Lagringsstedet kan forringe avfallet, for eksempel ved fukt. Lagring ute kan gi visuell forurensning og flygeavfall. Farlig avfall skal lagres på sikkert sted: låsbart, med dobbel bunn og oppsamling.
	Lagringstid	Lang lagring kan forringe avfallet, for eksempel ved fukt. Forringet emballasje kan gi flygeavfall.
Levering av avfall	Hva gjør vi med innsamlet og sortert avfall?	I verste fall blir avfallet ikke håndtert etter gjeldende lover og regler, og kan havne på uærlige hender.
	Alle avfallsfraksjonene våre leveres til godkjente mottak.	Det er særlig farlig hvis for eksempel EE-avfall, farlig avfall eller plast spres eller brennes. Det kan spre miljøgifter til mennesker og miljø.
	Diesel- og oljeforbruk	Ikke fornybar ressurs. Gir unødig miljøbelastning ved lange transporter.
Avhending av brukte biler, maskiner og utstyr	Når utstyret forringes, kan det lekke ut i naturen eller skade mennesker.	Forurensning fra farlig avfall (batteri, olje, diesel).
	Visuell forurensning	Natur og miljø skjemmes.

Merk: Etter avfallshierarkiet kommer avfallsreduksjon og ombruk foran materialgjenvinning. Se **GE-3.06-13 R** Avfallsplan og **GE-3.06-15 R** Kildesortering avfall.

5.3 Orden, renhold og terreng

Aktivitet	Aspekt	Påvirkning
Utseende, renhold og orden på bygg, ute- og inneområder, biler og maskiner	Inntrykk av, oppfatning av og holdning til bedriften	Når bygninger, biler og maskiner er velholdte, er det lettere å holde det fint og ryddig og ta vare på eiendelene.
	Avfall er ikke det samme som skitt, rot og uorden.	Vi gir kunder, samarbeidspartnere og omverdenen et godt inntrykk, som gir et positivt omdømme. Det gir ansatte og eiere stolthet over bedriften.
	Visuell forurensning	Natur og miljø skjemmes.
Begrense skader på natur og spare terrenget mest mulig	Mellomlagring og deponering av jord- og steinmasser	Fjerne alle masser, eventuelt revegetere.

6. Ansvar og oppdatering

- HMS- og kvalitetsleder er ansvarlig for dokumentet og bruker det i den årlige miljøkartleggingen.
- Dokumentet gjennomgås ved den årlige kartleggingen og oppdateres hvis metoden eller eksemplene ikke lenger passer.

7. Referanser

- ISO 14001:2015 punkt 6.1.2 og 6.1.4
- Avfallsforskriften
- **GE-1.02-24 D** Mål og handlingsplan (målstyring)
- **GE-1.04-01 R** Innkjøpsrutine
- **GE-2.08-13 R** Lagring og levering av farlig avfall
- **GE-2.10-01 R** Miljøkartlegging
- **GE-2.10-10 D** Miljøaspekter i bedrift
- **GE-3.06-13 R** Avfallsplan

- **GE-3.06-15 R** Kildesortering av avfall

Revisjonshistorikk

Rev.	Dato	Endring	Godkjent av
01	Utkast	Første utgave i GE-håndboka. Skrevet om fra SmartDok 0210-002 D.	Daglig leder